

Kertomus Suomen Muinaismuistoyhdistyksen toiminnasta vuonna 1995

Yhdistyksen tarkoitus

Yhdistyksen tarkoitus on edistää Suomen maan ja kansan sekä Suomen suvun ja sen asuma-alueiden ynnä mahdollisuuksien mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevia muinaistieteellisiä, etnologisia, taide- ja kulttuurihistoriallisia tutkimuksia, levittää tietoa oman maan muinaisjäännöksistä ja osaltaan vaikuttaa niiden suojelemiseen sekä herättää ja pitää vireillä kansan harrastusta muinaismuistoihinsa. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 125:n vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan Suomen Kansallismuseossa seitsemän jäsenkokousta, joista neljä kevä- ja kolme syyskaudella. Vuosikokouksessa 7.5.1995 vietettiin yhdistyksen 125-vuotisjuhlaa.

Helmikuun kuukausikokouksessa 2.2. yhdistyksen sihteeri, fil. lis. Marianne Schauman-Lönnqvist piti esitelmän »Om ringsvärden och deras betydelse». Esitelmässä selvitettiin eri teoriat germaanisesta tavasta kiinnittää rengaspari miekan ponteen sekä pohdittiin Suomessa löydettyjen rengasmiekköjen merkitystä. Esitelmän jälkeisessä keskustelussa ei pidetty mahdottomana, että Suomessa olisi rautakaudella asunut ulkomaista, germaanista alkuperää olevaa yläluokkaa. Keskusteltiin myös kulttuurirajasta, joka erotti »Etelä-Suomen» »Pohjois-Suomesta».

Maaliskuun 2. päivänä fil. lis. Pirjo Korkiakangas piti esitelmän »Lapsuusmuistot etnologisen tutkimuksen kohteena». Hän tarkasteli maaseutuyhteiskunnan (Sumiainen) lapsen elämän piiriä sellaisena kuin se välittyy aikuisten muistikuvien kautta. Esitelmä pohti muistin arvoa ja ulottuvuuksia etnologisena lähteenä. Esitelmää seuranneessa vilkkaassa keskustelussa yleisö toi esille monta omaperäistä kokemusta lapsuudenmuistoista.

Huhtikuun 6. päivänä museonjohtaja Pekka Toivanen piti esitelmän »Jakobstads Wapen – 1750-luvun tietotaitoa». Esitelmässä selostettiin seikkaperäisesti miten Chapmanin aikakauden laivanrakentamistekniikka oli korkeasti kehittynyt ja millä ehdoilla sen aikakauden alus voitiin rakentaa uudelleen nykyaikana.

Lokakuun 5. päivänä tutkija Pirjo Varjola piti esitelmän »Ernest Ericksonin kokoelma Pohjois-Amerikan intiaanien taidetta Suomen Kansallismuseossa. Yleisetnografisen kokoelman kartutusta 1900-luvulla». Esitelmässä kerrottiin, miten Ahvenanmaalta kotoisin ollut Yhdysvaltoihin muuttanut Erickson kiinnostui intiaanien taiteesta, miten hän alkoi kerätä sitä ja miten osa hänen kokoelmistaan saatiin Kansallismuseoon. Lopuksi Varjola arvioi kokoelman tieteellistä merkitystä. Esitelmän jälkeen tutustuttiin Taku Wakan -näyttelyyn, jonka esitelmöitsijä esitteli erittäin asiantuntevasti.

Marraskuun 2. päivänä kulttuurisihteeri Johanna Forsius-Nummela piti esitelmän »10 000 vuotta maiseman historiaa. Vihdin maisemahistoriallinen selvitys». Esitelmässä analysoitiin Vihdin maisemia kulttuuri-maantieteellisin menetelmin. Mielenkiintoinen maisemankehitykseen vaikuttanut seikka Vihdissä on se, että siellä on nähtävänä Itämeren kaikkien kolmen vaiheen rantaterassit, jotka ovat olleet asutettuja kivi-kauden eri aikoina. Tästä lähtökohdasta seurattiin Vihdin maiseman myöhempiä kehityksiä.

Joulukuun 7. päivänä fil. maist. Derek Fewster piti esitelmän »Tidiga storgods i Bjärnä i arkeologisk belysning – resultat från SUKKA-projektets fältundersökningar 1993–1995». Esitelmässä selostettiin Melkilässä ja Näsen kartanon alueella suoritettuja kaivauksia ja sitä miten kaivausten perusteella oli onnistuttu paikantamaan Perniön keskiaikaisen kuninkaankartanon sijainti. Kaivauksissa löydettiin rakennusten pe-

rustuksia ja paljon artefaktimateriaalia. Kaivaustulokset osoittivat, että keskiajan lopussa ja uuden ajan alussa aineellinen kulttuuri näissä kartanoissa oli huomattavasti oletettua korkeammalla tasolla.

Johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana viisi kertaa (30.1, 20.3, 3.4, 24.4 ja 18.9.). Pykälää johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi 40.

Työjäsenten neuvottelukunta kokoontui maanantaina 24. päivänä huhtikuuta Kansallismuseossa. Kokoukseen osallistui 14 työjäsentä. Keskusteltiin yhdistyksen rahastoista, niiden taloudellisesta merkityksestä ja miten rahastoja tulisi hoitaa. Keskusteltiin edelleen 125-vuotiaan yhdistyksen tulevaisuuden näkymistä.

125-vuotisjuhla

Yhdistyksen 125-vuotisjuhla vietettiin vuosikokouksen yhteydessä sunnuntaina toukokuun 7. päivänä. Vuosikokouksessa yhdistyksen puheenjohtaja, fil. tri Torsten Edgren piti esitelmän aiheesta »Arkeologiasta». Esitelmässä pohdittiin arkeologia-käsitettä monesta eri näkökulmasta, mm. sitä miten arkeologia-sanalla on siitä lähtien, kun Sigmund Freud otti arkeologia-käsitteen käyttöön psykoanalyysissä, ollut jatkuvasti laajempi merkitys muissa kuin perinteellisessä muinaistieteellisessä yhteydessä. Käsitteen laajenevaa käyttöä voidaan tulkita myös arkeologian lisääntyneen arvostuksen osoitukseksi.

Esitelmän jälkeen siirryttiin sääntöjenmukaisiin vuosikokousasioihin. Varsinaisen vuosikokouksen jälkeen oli Kansallismuseon keskushallissa buffet-tarjoilu. Tarjoilun ja seurustelun jälkeen ohjelmassa oli juhluksena, jonka aiheena oli yhdistyksen perustamisen vaiheet ja toiminta Kansallismuseon peruskiven laskemisen aikaan saakka. Kuvaelmassa, jossa esitettiin myös dioja autenttisista, aikakauden kuvista, esiintyivät Helena Edgren, C.J. Gardberg, Markus Hiekkänen, Elias Härö, Mikko Härö, Kerttu Itkonen, Teppo Korhonen, Bo Lönnqvist, Eero Naskali, Hilikka Paasela, Pekka Sarvas, Jyri Saukkonen, Marianne Schauman-Lönnqvist, Leena Söyrinki-Harmo, Tuukka Talvio ja Olavi Tapio. Kuvaelman olivat suunnitelleet Helena Edgren, Kerttu Itkonen, Teppo Korhonen ja Marianne Schauman-Lönnqvist.

Julkaisutoiminta

Painosta ilmestyi kertomusvuoden aikana

– *Suomen Museo* 1995 (toimittaja Tuukka Talvio), kirjoittajat Torsten Edgren, Marja Supinen, Ildikó Lehtinen, Juhani U.E. Lehtonen, Maarit Mannila, H. Parland, Pentti Jurvanen, Jukka Luoto, Riitta Nikula, Bo Lönnqvist, Kerttu Itkonen, Markus Hiekkänen ja Heikki Hyvönen. Niteen laajuus oli 143 sivua.

– *Finskt Museum* 1993 (toimittaja Marianne Schauman-Lönnqvist), kirjoittajat Aki Arponen, Esa Hintikainen, Jukka Moisanen, Björn Forsén, Bo Lönnqvist, Kirsi Vainio-Korhonen ja Eeva Ruoff. Niteen laajuus oli 128 sivua.

– *Suomen Museo Finskt Museum 1894–1993. Sisällys – Register*, laatinut Tuukka Talvio. Niteen laajuus 104 sivua.

– *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 102 (toimittaja Torsten Edgren), sisältö: Christina Bäcksbacka »Viceamiral Carl Olof Cronstedts hem». Niteen laajuus 200 sivua.

Kirjasto ja arkisto

Kertomusvuonna yhdistyksen kirjasto kasvoi vaihtotoiminnan kautta 864:llä niteellä. Arvion mukaan vaihtotoiminnan kautta saatu kirjallisuus on arvoltaan noin 140.000 mk.

Talous

Niukka taloudellinen tilanne saneli kertomusvuoden toimintaa. Yhdistyksen normaali kokoustoiminta ja jäsenistölle postitettu informaatio on rahoitettu jäsenmaksukertymällä. 125-vuotisjuhlallisuuksia rahoitettiin pääomatuotoilla.

Yhdistyksen menoista suurimman osan muodostivat julkaisujen painatuskulut. Suomen Akatemian myöntämä avustus julkaisutoimintaan oli myös suurin tulo. Heikentynyt ostovoima heijastui julkaisujen myyntiin, joka laski vielä edellisen vuoden myynnistä. Tiedekirjakaupan syysalennusmyynti tuotti 6.670 mk.

Ella Kivikosken testamenttilahjoituksena saadusta kirjastosta myytiin yhdistyksen jäsenille kirjoja yhteensä 900 markalla. Kansallismuseon joulumyyjäisissä 10.–11.12. myytiin sekä yhdistyksen omia että sille lahjoitettuja kirjoja. Myyjäistuotto oli yhteensä 5.210 mk.

Jäsenistö

Vuosikokous kutsui johtokunnan ehdotuksesta ja työjäsenien neuvottelukunnan puoltamana yhdistyksen kunniajäseneksi professori C. F. Meinanderin. Yhdistyksen työjäseniksi kutsuttiin niinkään johtokunnan ehdotuksesta ja työjäsenien neuvottelukunnan puoltamana fil. tri Helena Edgren ja fil. tri Markus Hiekkänen sekä kirjeenvaihtajajäseniksi fil. maist. Birgitta Ekström Hangosta, fil. maist. Kari-Paavo Kokki Heinolasta sekä fil. maist. Marketta Tamminen Porvoosta.

Varsinaisiksi jäseniksi yhdistykseen liittyivät kertomusvuonna Markus Brendan Andersson Espoosta, Sanna Brander Helsingistä, Kristina Creutz Helsingistä, Mari Hakkarainen Helsingistä, Tuija Honkanen Espoosta, Mikko Härö Helsingistä, Tuulikki Immonen Joroisista, Sanna-Maria Kivimäki Helsingistä, Sani Koponen Espoosta, Pirjo Korhakangas Jyväskylästä, Antti Kortesaari Helsingistä, Eeva-Liisa Leppänen Helsingistä, Kreetta Lesell Helsingistä, Maarit Mannila Helsingistä, Minna Marjamaa Helsingistä, Henry Nygård Pedersörestä, Tiina Ottela Espoosta, Leena Peltoniemi-Trujillo Texasista, Eeva Raike Paraisilta, Otto Talvio Helsingistä, Hanna Varjola Helsingistä ja Markku Vihemäki Jyväskylästä. Yhdistykseen liittyi kertomusvuonna 22 uutta jäsentä. Kertomusvuoden lopussa yhdistyksessä oli 636 jäsentä.

Yhdistyksen monivuotinen työjäsen fil. tri he Marta Hirn, kirjeenvaihtajajäsenet fil. tri he Tove Riska ja fil. maist. Esko Sarasmo sekä yhdistystä monta vuotta kirjastonhoitajana palvellut fil. maist. Berit Boström poistuiivat keskuudestamme kuluneen vuoden aikana. Tri Hirn kuoli toukokuun 3. päivänä, tri Riska elokuun 10. päivänä, maist. Boström huhtikuun 25. päivänä ja maist. Sarasmo saman kuukauden 20. päivänä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Vuosikokouksessa valittiin yksimielisesti yhdistyksen puheenjohtajaksi edelleen dosentti Torsten Edgren. Erovuorossa olleen johtokunnan jäsenen, professori Bo Lönnqvistin kieltäytyttyä asettumasta enää käytettäväksi hänen tilalleen valittiin äänestyksen jälkeen dosentti Teppo Korhonen. Toinen erovuorossa ollut jäsen, professori Ari Siiriäinen valittiin äänestyksen jälkeen jatkamaan tehtävässään seuraavan kolmivuotiskauden. Dosentti Leena Sammallahten pyydettyä eroa johtokunnan jäsenyydestä hänen tilalleen valittiin äänestyksen jälkeen fil. tri Anna-Maria Åström jatkamaan hänen kolmivuotiskauttaan. Johtokunnan muut jäsenet olivat apulaisprofessori Ville Lukkarinen, fil. lis. Tuukka Talvio ja dosentti Ritva Wäre. Johtokunta valitsi fil. lis. Tuukka Talvion varapuheenjohtajaksi.

Yhdistyksen sihteerinä toimi fil. lis. Marianne Schauman-Lönnqvist ja varasihteerinä hum. kand. Päivi Maaranen.

Yhdistyksen varainhoitajana ja kirjanpitäjänä on toiminut merkonomi Paula Räsänen, kirjastonhoitajana fil. maist. Airi Wiio ja julkaisuvaraston hoitajana fil. kand. Kerttu Itonen.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin monivuotisen tilintarkastajan Pekka Sarvaan kieltäytyttyä jatkamasta tehtävässään yksimielisesti fil. maist. Leena Hakli. Ekonomi HTM Toivo Tuomikorpi valittiin jatkamaan tehtävänsä. Varsinaisten tilintarkastajien henkilökohtaisiksi varamiehiksi mainitussa järjestyksessä valittiin fil. maist. Olavi Tapio ja pankinjohtaja Antero Ruusuvaara (HTM).

Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan humanistisessa jaostossa edusti yhdistystä dos. Leena Sammallahti varamiehenään Kerttu Itonen ja Sanakirjasäätiön valtuuskunnassa prof. Juhani U. E. Lehtonen varamiehenään dos. Leena Sammallahti.

Helsingissä, 22.3.1996

Marianne Schauman-Lönnqvist
sihteeri

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS RY

TUOSLASKELMA 01. 01. 1995–31. 12. 1995

Varsinainen toiminta		
Julkaisutoiminta		
Tuotot		97.757,70
Kulut:		
Henkilöstökulut	10.433,70	
Painatus- ym. kulut	<u>196.170,33</u>	-206.604,30
Valtionavustus		<u>150.000,00</u>
Tuottojäämä		41.153,67
Muu varsinainen toiminta		
Kulut:		
Henkilöstökulut	16.951,00	
Kokous- ym. kulut	<u>35.141,98</u>	-52.092,98
Varsinaisen toiminnan kulujäämä		-10.939,31
Sijoitukset		
Tuotot	1.050,50	
Kulut/Urajäarvi	<u>-2.635,50</u>	-1.585,00
Kulujäämä		-12.524,31
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	16.250,00	
Kulut	<u>-715,00</u>	15.535,00
Tuottojäämä		3.010,69
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot	12.960,20	
Kulut	<u>-4.352,16</u>	8.608,04
Tuottojäämä		11.618,73
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Lahjoitusten tuotot	<u>900,00</u>	900,00
Omatoiminen tuottojäämä		<u>12.518,73</u>
Kokonaistuotto		12.518,73
Poistot		<u>-3.296,00</u>
Tilikauden tulos		<u>9.222,73</u>
Tilikauden ylijäämä		<u>9.222,73</u>

TASE 31. 12. 1995

Vastaavaa		
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	800,00	
Koneet ja kalusto	4.393,00	5.193,00
	<u> </u>	
Pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	112.269,10	
Muut sijoitukset	162.115,80	274.384,90
	<u> </u>	
Vaihto- ja rahoitusomaisuus		
Saamiset		
Myyntisaamiset	2.855,20	2.855,20
	<u> </u>	
Rahat ja pankkisaamiset		96.414,79
		<u> </u>
		<u>378.847,89</u>
Vastattavaa		
Omapääoma		
Peruspääoma	800,00	
Muu oma pääoma	172.039,45	
Ylijäämä edell. tilikausilta	126.020,74	
Tilikauden voitto	9.222,73	308.082,92
	<u> </u>	
Arvostuserät		56.394,71
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Siirtovelat	14.370,26	14.370,26
	<u> </u>	
		<u>378.847,89</u>